

Εισήγηση για έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων στο Ιόνιο

Εισηγήτρια: Βαρβάρα Κορωνάκη, περιφερειακή σύμβουλος, επικεφαλής της Αντικαπιταλιστικής Αριστεράς στα Ιόνια.

Υπάρχουν ατεκμηρίωτοι ισχυρισμοί για παρουσία τεράστιας ποσότητας κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, που θα φέρει αμύθητα κέρδη και θα δοθεί η δυνατότητα να επιλυθούν όλα τα οικονομικά προβλήματα της Ελλάδας. Η αλήθεια είναι ότι θα γίνει έρευνα για **πιθανά** κοιτάσματα, **βέβαια** κοιτάσματα, (τεχνικά) **απολήψιμα** κοιτάσματα και **οικονομικά εκμεταλλεύσιμα** κοιτάσματα. Οι διαφορές σε ότι αφορά τις ποσότητες και τις αποτιμήσεις αυτών των εντελώς διαφορετικών κατηγοριών είναι χαώδεις.

Τα νησιά του Ιονίου είναι περικυκλωμένα από έξι οικόπεδα έκτασης σχεδόν 17.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων που έχουν παραχωρηθεί σε πετρελαϊκές εταιρείες για να διενεργήσουν εργασίες έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων και να αποκτήσουν έλεγχο στην περιοχή για τα επόμενα τουλάχιστον 25 χρόνια.

Ως Αντικαπιταλιστική Αριστερά στα Ιόνια θεωρούμε ότι δεν πρέπει να γίνει έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων στο Ιόνιο για τους εξής λόγους:

* Μη διαβούλευση με την τοπική κοινωνία

Οι συμβάσεις κυβέρνησης και εταιρειών για την έρευνα για εξόρυξη υδρογονανθράκων στο θαλάσσιο χώρο του Ιονίου υπογράφηκαν χωρίς να προηγηθεί διαβούλευση με τους πολίτες των νησιών. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει επαρκής τεχνογνωσία για εξορύξεις σε πολύ μεγάλα βάθη, η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι επισφαλής. Αφαιρέθηκε από τους πολίτες το κατοχυρωμένο δικαίωμα, σύμφωνα με τις αρχές της προφύλαξης και της διακινδύνευσης, να αρνηθούν να γίνουν πειραματόζωα για τα συμφέροντα των πετρελαϊκών εταιρειών, να θυσιάσουν την ποιότητα της ζωής τους και των επόμενων γενεών στο βωμό μιας αδιέξοδης ανάπτυξης, που θα αφήσει μη αναστρέψιμο αποτύπωμα στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον.

* **Σεισμογενής περιοχή.** Τα Ιόνια Νησιά βρίσκονται πάνω στη λεγόμενη Ελληνική Τάφρο και είναι ιδιαίτερα σεισμογενή. Δεδομένου ότι οι εξορύξεις θα γίνουν σε πολύ μεγάλα βάθη, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος για **ενεργοποίηση ή/και ενίσχυση της σεισμικής δραστηριότητας εξ αιτίας των εξορύξεων.** Μία βλάβη από σεισμό **μεγάλης έντασης σε μια εγκατάσταση εξόρυξης μπορεί να προκαλέσει** διαρροή με συνακόλουθα προβλήματα ρύπανσης και άλλων βλαβερών επιδράσεων.

* **Επισφαλής δραστηριότητα.** Για τις θαλάσσιες εξορύξεις σε Ιόνιο και Κρήτη, αποκαλυπτική είναι η δημόσια παραδοχή της ΕΔΕΥ (Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων) δια του προέδρου της, ότι η τεχνογνωσία για εξορύξεις στα μεγάλα βάθη θα είναι διαθέσιμη από τις εταιρίες μετά από τρία

χρόνια... αυτό σημαίνει μηδενική εμπειρία και - σε συνδυασμό με την έντονη σεισμικότητα της περιοχής- τεράστιο περιβαλλοντικό ρίσκο.

*** Η επίβλεψη εφαρμογής των Συμβάσεων**

Είναι απαραίτητο ένα σχόλιο σχετικά με τον ισχυρισμό ότι «υπάρχουν προβλέψεις και δεσμεύσεις για αποκατάσταση οποιωνδήποτε αναπόφευκτων ή τυχαίων αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων».

Συνήθως όμως στις περιβαλλοντικές μελέτες, οι επιπτώσεις υποεκτιμούνται.

Είναι συνηθισμένο όταν συμβαίνουν ατυχήματα και επιδικάζονται αποζημιώσεις που πρέπει να καταβάλει η εταιρεία εξόρυξης, αυτές να περνούν μέσα από μακρόχρονες νομικές διαδικασίες και τελικά να πληρώνονται πολύ χαμηλά ποσά, με πρόσφατο παράδειγμα αυτό του ατυχήματος DeepwaterHorizon της BP στον Κόλπο του Μεξικού. Να σημειώσουμε εδώ ότι οι εταιρείες αρνούνται να αποζημιώσουν βλάβες στο περιβάλλον που θεωρούν ότι δε μπορούσαν να αποτραπούν και ήταν αποτέλεσμα ανεξέλεγκτων θεομηνιών. Άλλωστε, για αυτές τις περιπτώσεις δεν καλύπτονται και αυτές από την ασφάλιση κινδύνων που πληρώνουν σε ασφαλιστικές εταιρείες.

Από τα προηγούμενα έχει γίνει φανερό ότι οι κίνδυνοι είναι υπαρκτοί και οι επιπτώσεις, περιβαλλοντικές και κοινωνικές, πολύ σοβαρές, με ή χωρίς ατυχήματα.

*** Φυσικό περιβάλλον.**Συνολικά, 43 περιοχές στο Ιόνιο που έχουν θεσπιστεί επίσημα ως «προστατευόμενες περιοχές» γειτνιάζουν με αυτά τα οικόπεδα. Ενδεικτικά αναφέρονται το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, οι Στροφάδες Νήσοι, το Στενό Κεφαλονιάς - Ιθάκης και η θαλάσσια ζώνη από το Αργοστόλι έως τον όρμο της Μούντας. Πρόκειται για περιοχές μοναδικής ομορφιάς και οικολογικής σημασίας που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν μη αναστρέψιμες απώλειες, από το πρώτο στάδιο των σεισμικών ερευνών, πόσο μάλλον σε περίπτωση τακτικής ρύπανσης ή πετρελαιοκηλίδας.

Οι εξορύξεις στους θαλάσσιους χώρους του Ιονίου αναμένεται να επηρεάσουν πολύ αρνητικά τους σχετιζόμενους με αυτούς πόρους.

Οι διαρροές κατά την εξόρυξη πετρελαίου, αλλά και η ρύπανση από τα δεξαμενόπλοια, όπως και η κίνησή τους θα επηρεάσουν αρνητικά την ποιότητα των υδάτων.

Λόγω της ρύπανσης επηρεάζονται αρνητικά τα αλιεύματα ως προς την ποιότητα αλλά ίσως και ως προς την ποσότητά τους γύρω από τις περιοχές εξόρυξης, οι οποίες καλύπτουν πολύ μεγάλες εκτάσεις.

Λόγω της ρύπανσης, των διαταραχών που προκαλούν οι γεωτρητικές διαδικασίες και ενδεχομένως κάποιες από τις άλλες συναφείς (άντληση, μεταφορά με κάποια μέσα) επηρεάζεται η θαλάσσια βιοποικιλότητα.

Οι εξορύξεις, η μεταφορά υδρογονανθράκων και (ιδίως του πετρελαίου, και ακόμα περισσότερο εφόσον γίνεται διύλιση εν πλω) είναι βαρέως ρυπογόνες διαδικασίες, θα επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα γύρω από τα Ιόνια νησιά και θα επηρεάσουν δυσμενώς την υγεία και τις δραστηριότητες των κατοίκων.

Οι παράκτιες περιοχές, οι οποίες είναι εν γένει πιο ευάλωτες σε αλλαγές λόγω περιβαλλοντικών παραγόντων, θα πληγούν ιδιαίτερα από τις δυσμενείς επιπτώσεις της εξόρυξης υδρογονανθράκων σε κοντινή θαλάσσια περιοχή, τόσο στο φυσικό περιβάλλον, όσο και στο κοινωνικό.

*** Οικονομικές επιπτώσεις στην τοπική οικονομία.**

Τουρισμός. Η τουριστική δραστηριότητα αποτελεί τη βασική επιχειρηματική-οικονομική δραστηριότητα των Ιόνιων νησιών (σκόπιμα δεν χρησιμοποιώ τον όρο τουριστική βιομηχανία γιατί είναι αποτέλεσμα πιστής/κακής μετάφρασης από την αγγλική γλώσσα και δεν αποδίδει τη σωστή έννοια στην ελληνική γλώσσα). Είναι ευνόητο ότι η ρυπογόνα διαδικασία της εξόρυξης, άντλησης και μεταφοράς υδρογονανθράκων δεν συνάδει με τη ειδυλλιακή εικόνα του τοπίου που αναζητούν οι άνθρωποι για τις διακοπές τους. Ακόμη και η θέα της πλωτής πλατφόρμας των εγκαταστάσεων και η σκέψη για πιθανό ατύχημα είναι ανασταλτικοί παράγοντες επιλογής τόπου παραθερισμού.

Αλιεία. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η διαδικασία της εξόρυξης, άντλησης και μεταφοράς υδρογονανθράκων επιβαρύνει με ρύπους και όχληση το θαλάσσιο περιβάλλον με αποτέλεσμα τη μείωση ή την εξαφάνιση των αλιευμάτων αλλά και την επιμόλυνσή τους, που τα καθιστά επικίνδυνα για την υγεία των καταναλωτών. Επιπλέον, αφού ήδη έχουν αποκλειστεί μεγάλες θαλάσσιες εκτάσεις για τους αλιείς, εκείνοι (οι εντόπιοι) θα έχουν μειωμένη δυνατότητα κίνησης, άρα και διαθέσιμων επιλογών.

*** Σταδιακή απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα.**

Η κλιματική αλλαγή δεν είναι πλέον στη φαντασία των «γραφικών οικολόγων», είναι ήδη γεγονός και οι επιπτώσεις στις δραστηριότητες του πληθυσμού, ορατές! Επιτακτική ανάγκη για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου είναι η απεξάρτηση από τη χρήση ορυκτών καυσίμων για απαλλαγή από τους ατμοσφαιρικούς ρύπους που δημιουργούν και οι οποίοι αποτελούν το βασικό αίτιο της παρούσας κλιματικής αλλαγής. Η Ελλάδα συμφώνησε με τα περισσότερα κράτη του κόσμου για τη μείωση αερίων ρύπων υπογράφοντας τη συμφωνία του Παρισιού. Κατά τις διεργασίες της προετοιμασίας της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την

κλιματική αλλαγή, που έγινε στη Βόννη το 2017, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Περιβάλλοντος τονιζόταν η ανάγκη για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων των κρατών μελών. Η ΕΕ θα συνέχιζε την εφαρμογή των πολιτικών της για το κλίμα που περιγράφονται στο πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030, το οποίο εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2014 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Βασικός στόχος ήταν να μειωθούν οι εγχώριες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40% έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Γαλλία, Ισπανία και Πορτογαλία έχουν απαγορεύσει εξορύξεις υδρογονανθράκων στην επικράτειά τους. Οπότε, είναι εύλογη η ανάγκη για στροφή προς καθαρή ενέργεια και όχι για επενδύσεις στη ρυπογόνα ενέργεια. Όμως, δε λέμε άκριτα ναι στις εναλλακτικές μορφές ενέργειας, σε φαραωνικά έργα με μοναδικό γνώμονα την κερδοφορία των εταιρειών. Οι φιλικές στο περιβάλλον εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι μικρής κλίμακας και εξυπηρετούν τις ανάγκες των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Επισημαίνουμε ότι εμείς υποστηρίζουμε ένα πλαίσιο χρήσης ενέργειας έξω από τη λογική της καπιταλιστικής αγοράς, με όρους περιβαλλοντικής προστασίας και κοινωνικής δικαιοσύνης.

*** Ο μύθος περί πλουτισμού.**

Εδώ σημειώνουμε πως ακόμη κι αν υπήρχε οικονομικό συμφέρον για την τοπική κοινωνία, πάλι θα είμαστε ενάντιοι στη συγκεκριμένη δραστηριότητα γιατί τα όποια οικονομικά οφέλη δεν αντισταθμίζουν την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών καθώς και την οικολογική καταστροφή. Όμως, ας δούμε τι οικονομικό όφελος θα έχει η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, προβλέπεται ότι θα εισπράττει το 5% του φορολογητέου εισοδήματος της εταιρείας, χαμηλό ποσοστό, όσο και αβέβαιο γιατί είναι πολύ πιθανό η εταιρεία να μην εμφανίζει κέρδη για κάποια χρόνια. Όσον αφορά στον πλουτισμό και την ευμάρεια του πληθυσμού, υπάρχει η εμπειρία της γειτονικής Αλβανίας αλλά και της επίσης γειτονικής Μπασλικάτα της Ιταλίας, όπου ο λαός, όχι μόνο δεν πλούτισε αλλά φτωχοποιήθηκε και οδηγήθηκε στη μετανάστευση.

*** Διεθνείς εντάσεις.** Η εμπειρία έχει δείξει ότι οι εξορύξεις δημιουργούν ή εντείνουν διεθνείς εντάσεις, που επιφέρουν μεγάλο κόστος στρατιωτικών δαπανών, προκαλούν ανασφάλεια στους πολίτες και το χειρότερο, ενδέχεται να οδηγήσουν σε εχθροπραξίες και πολεμικές συγκρούσεις.

Για όλους τους λόγους που αναφέρουμε, δηλώνουμε την κάθετη διαφωνία μας με τα σχέδια της κυβέρνησης για έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και επισημαίνουμε ότι θεωρούμε πως αυτή η δραστηριότητα ενέχει σοβαρούς κινδύνους για την κοινωνία και το περιβάλλον από οποιονδήποτε φορέα κι αν πραγματοποιηθεί.